

Yaşam Kalitesi ve Menopoz Parametrelerindeki Kayıp Derecesinin Belirlenmesinde Kullanılan Yöntemler

Prof. Dr. Ümit İNCEBOZ

İRENBE

Kadın Hastalıkları-Doğum ve Tüp Bebek Merkezi

Menopozda Yaşam Kalitesi Ölçekleri

umit.inceboz@gmail.com

İRENBE

Kadın Hastalıkları-Doğum ve Tüp Bebek Merkezi

2030'da 1.2 milyar postmenopozal kadın!!!!

Yaşam Kalitesi

- Kişinin sağlıklı, rahat olma ve sosyal etkinliklere katılabılme derecesi

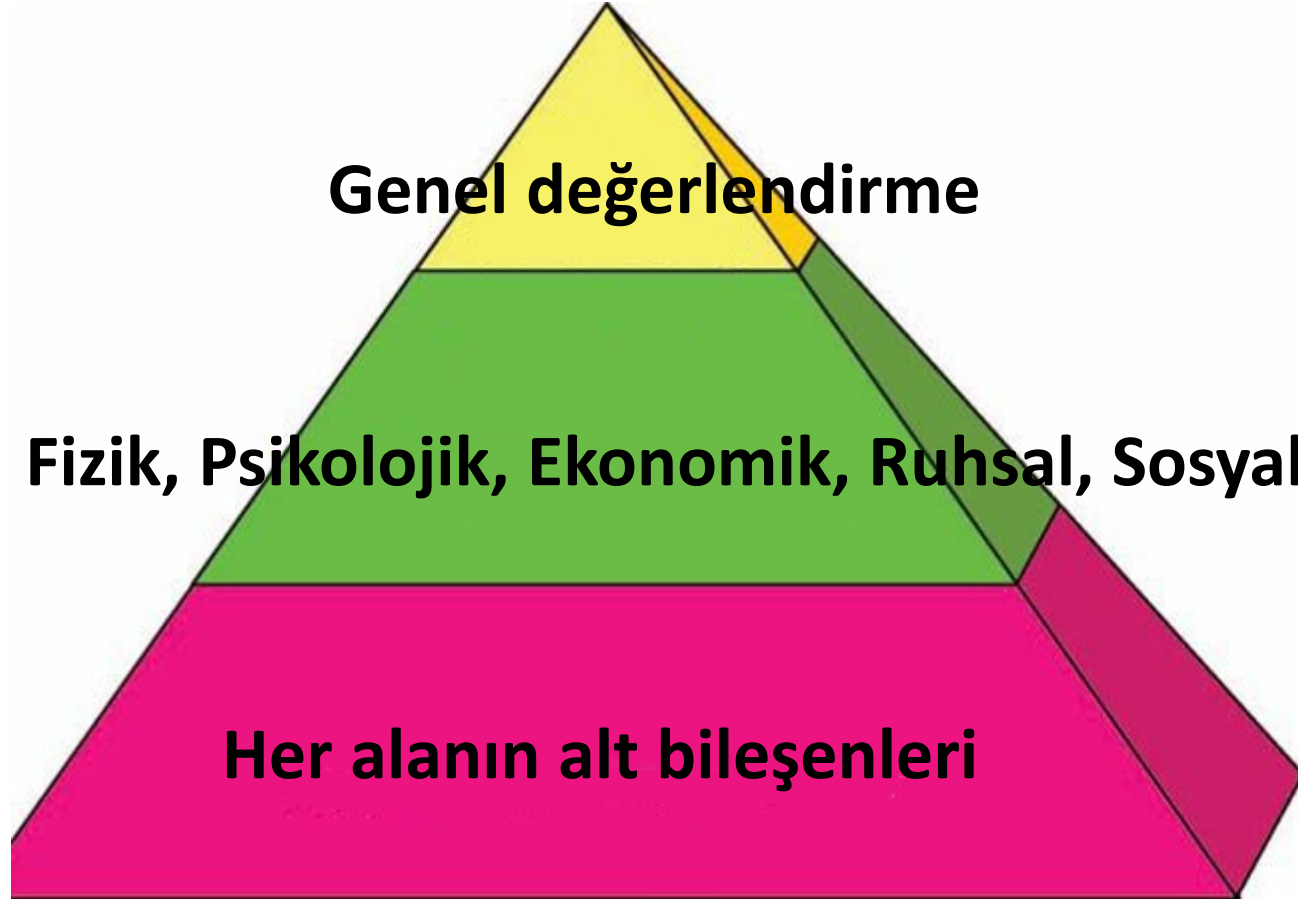
— Britannica, 2019

- Öznel !

YK deęerlendirilmesi

Sağlıkla İlişkili Yaşam kalitesi (HRQOL)

- **Kişinin tüm psikososyal fonksiyon görme açısından fiziksel durumu**

Sağlıkla İlişkili Yaşam Kalitesi ölçüm araçları

1. Genel amaçlı (Jenerik)

(SF-36, WHOQOL, Nottingham health profile, health utility index)

2. Özel amaçlı (Spesifik) (Utian Climacteric Scale, Menopause Rating Scale, Womens' Health Questionnaire...)

Yaşam Kalitesi Ölçekleri Nasıl bulunuyor?

- **Faktör analizi**
- **Alt ölçekler**
- **Toplumda güvenirlik ve geçerlik araştırması**

Ölçeklerde Güvenilirlik ve Geçerlik

- Bir ölçmenin geçerli sayılabilmesinin ilk koşulu onun güvenilir olmasıdır
- Ancak güvenilir bir ölçek her zaman geçerli olmayabilir

Güvenilirlik (Reliability)

- Aynı koşullarda tekrarlanan ölçümlerde elde edilen ölçüm değerlerinin kararlılığı

Geçerlik (Validity)

- Bir ölçme aracının ölçmeyi amaçladığı özelliği, doğru ölçebilme derecesidir

Sık kullanılan skalalar

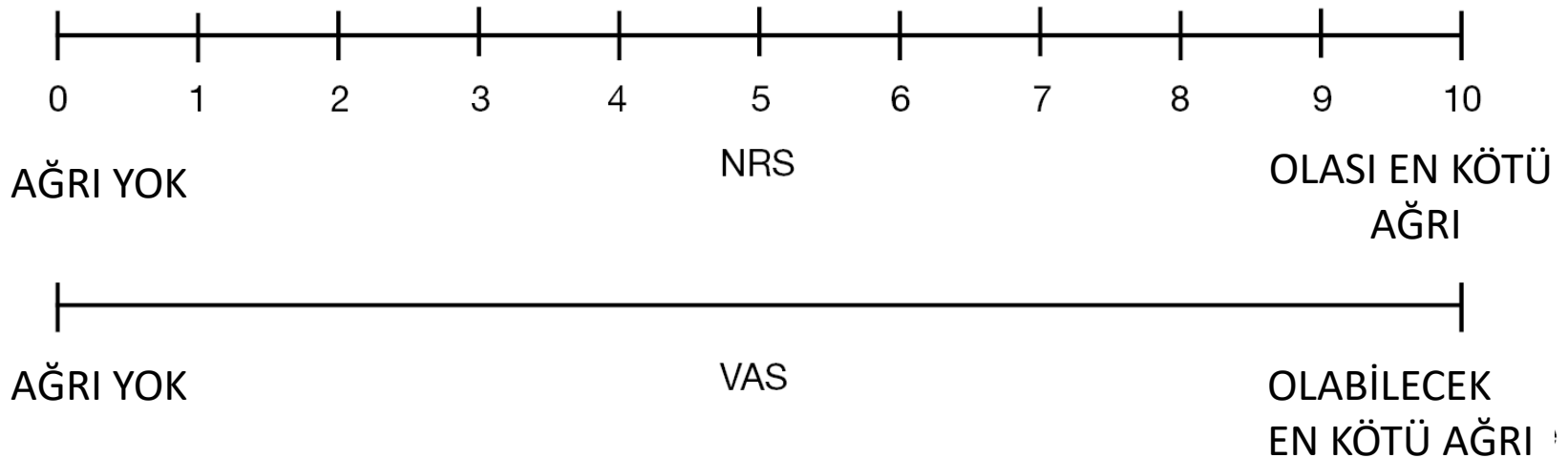
- **Likert tipi**
- **Visual Analog Skala (VAS)**

Likert tipi skala

- **Likert tipi skala:**
 - Her bir alanda 3-7 cevap şekli vardır ve bunlar puanlanarak ilgili alandakilerin toplamı bulunur
- **Ör:**
 1. Kesinlikle katılıyorum
 2. Katılıyorum
 3. Kararsızım
 4. Katılmıyorum
 5. Kesinlikle katılmıyorum

Visual Analog Skala (VAS)

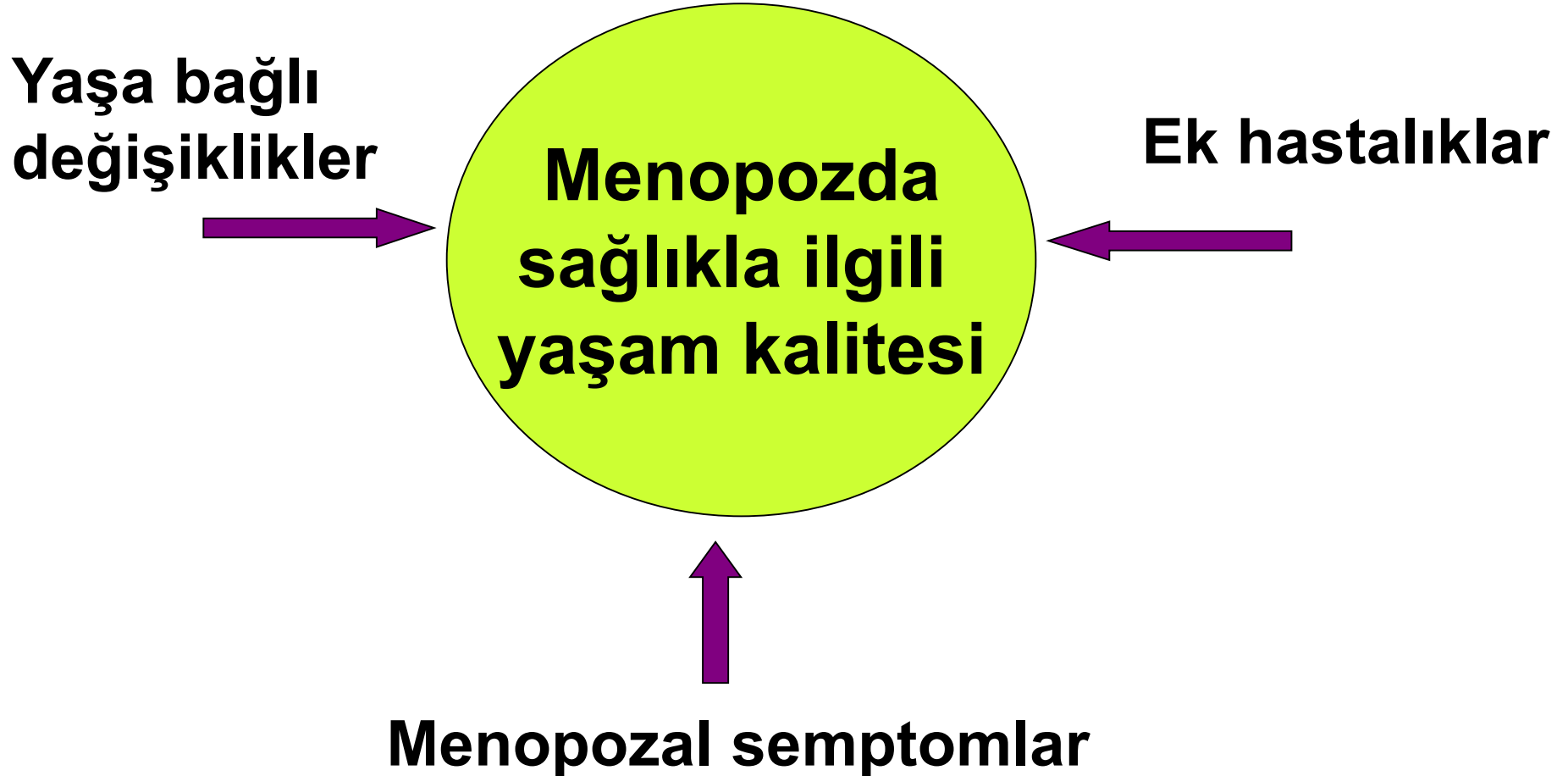
- Sayısal olarak ölçülemeyen bazı değerleri sayısal hale çevirmek için kullanılır

hormones
hormonal
ovaries
health
depression
hot
estrogen
menopause
hormone
period
sweat
menopausal
pensioner
lifestyle
forties
natural
longer
female
problems
senior
stress
gynecology
change
midlife
medicine
stop
menstrual
aged
menstrual period
mature
middle
uncomfortable
progesterone
menstruation
woman
irregular
climacteric
women
ovulation
vaginal dryness
reproductive
hot flash
pain
healthcare
discomfort
head
shivering
fertility
worried
dryness
flush
angry
loss
permanently
elderly
sweating
disorder
flashes

Menopozda sağlıkla ilgili yaşam kalitesine etki eden faktörler

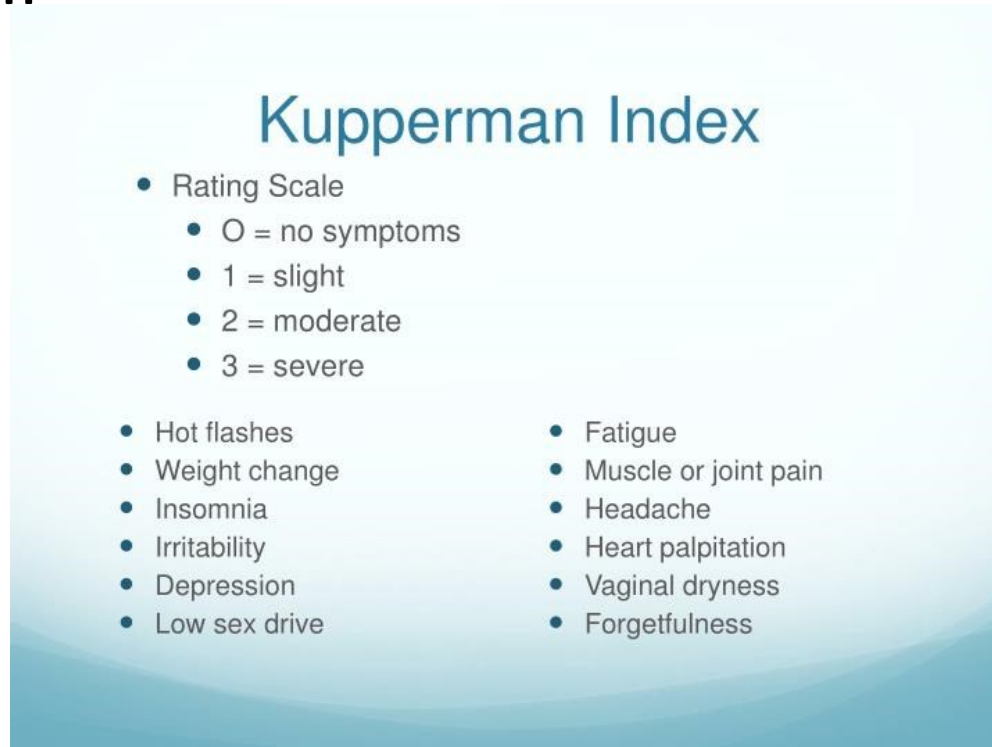
Menopoz ve yaşlanma ile ilgili sorunlar

- Vazomotor semptomlar
- Bilişsel fonksiyon bozulması
- Vajinal kuruluk
- Ruhsal değişiklikler
- İdrar problemleri
- Vajinal kanama
- Uyku problemleri
- Çekicilik kaybı
- Seksüel problemler
- Anksiyete
- Depresyon
- Kronik hastalıklar

Schneider HPG, Birkhauser M, Climacteric 2017

Kupperman index

- İlk basit «menopozal» semptom envanteri
- Semptomlar ve tedavi sonrası iyileşmeye odaklı

A graphic titled "Kupperman Index" with a light blue background and a darker blue wavy border at the bottom. It contains a bulleted list of symptoms and a rating scale.

Kupperman Index

- Rating Scale
 - 0 = no symptoms
 - 1 = slight
 - 2 = moderate
 - 3 = severe
- Hot flashes
- Weight change
- Insomnia
- Irritability
- Depression
- Low sex drive
- Fatigue
- Muscle or joint pain
- Headache
- Heart palpitation
- Vaginal dryness
- Forgetfulness

Kupperman HS et al 1953

Ölçek	Yazar	Soru maddeleri
Greene Klimakterik Ölçek	Greene JG (1976, 1998)	Semptomlar listesi
Qualifemme	Le Floch JP (1994)	Tam Cümlecik
MENQOL (Menopause-Specific QOL Questionnaire)	Hilditch TR (1996)	Semptomlar listesi
MRS (Menopause Rating Scale)	Schenider HPG (1996, 2000)	Semptomlar listesi, bulgular, duygular
MSL (Menopause Symptom List)	Perz JM (1997)	Semptomlar listesi
MQOL (Menopausal Quality of Life Scale)	Jacobs P et al (2000)	Tam cümlecik (semptomlar ve duygular)
UQOL (Utian Quality of Life Scale)	Utian WH (2002)	Tam cümlecik (semptomlar ve duygular)

Greene Climacteric Scale

- **3 Alan: Psikososyal, Somatik, Vazomotor**
- **21 Semptom**
- **Likert tipi**
- **Şu anı değerlendirir**
- **Yaşam kalitesini göstermiyor**
- **Semptomların değişimini test etmek için uygun**

Women's Health Questionnaire (WHQ)

- **9 Alan:** Depresif durum, Somatik semptomlar, Vazomotor, Anksiyete/korkular, Seksüel davranış, Uyku problemleri, Menstrüel semptomlar, Hafıza/konsantrasyon, Çekicilik
- **23 Sözcük öbeği** halinde semptom ve hisler
- **Likert tipi**
- **Son birkaç günü değerlendirir**
- **Menopozal geçiş değerlendirmesi için uygun**

Qualifemme

- **4 alan:** Klimakterik, Psikososyal, Somatik, Ürogenital
- **32 Semptom listesi**
- **Şu anı değerlendirir**
- **VAS değerlendirmesi**
- **Fransızca geçerliği var**
- **Genel skorlaması yok**
- **Bazı HRT yan etkileri de eklenmiş**

The Menopause-Specific QoL Questionnaire (MENQOL)

- **4 Alan:** Vazomotor, Psikososyal, Fiziksel, Seksüel
- **32 Semptom listesi**
- **7 sayılı likert tipi ölçek**
- **Son 1 ayı değerlendirir**
- **Genel skorlaması yok**

Menopause Rating Scale (MRS)

- **3 Düzey: Psikososyal, Somatovejetatif semptomlar,  rogenital**
- **11 Semptom**
- **Őu anı değerlendirir**
- **5 puanlı likert tipi**
- **BireyselleŐtirilmiŐ tedaviler için uygun deęil**
- **Rutin kullanım ve klinik çalıŐmalar için uygun, farklı dillerde geçerliliği var**

Menopause Quality of Life Scale (MQOL)

- **4 Alan:** Fiziksel, Vazomotor, Psikososyal, Seksüel
- **48 Sözcük öbeği** halinde semptom ve his
- **6 puanlı likert tipi**
- **Şu anı değerlendirir**
- **Genel skorlaması var**
- **Menopozu, iş, yaş ve tıbbi öyküyü de içerir**

Utian Quality of Life Scale (UQOL)

- 4 faktör: İş, Sağlıkla ilgili, Duygusal, Seksüel
- 23 Sözcük öbeği halinde semptom ve his
- 5 puanlı likert tipi skala
- Son 1 ayı değerlendirir
- Geçerlilik ve güvenirliği kısıtlı
- **Menopozal durumdan çok genel
sağlıkta yaşam kalitesini değerlendirir**

Menopause Health State Classification

- **6 alan:** Psikososyal, fiziksel, vazomotor,seksüel, menstrüel, kozmetik
- **24 madde**
- **Ekonomik değerlendirme için geliştirilmiş**

MenoScores Questionnaire

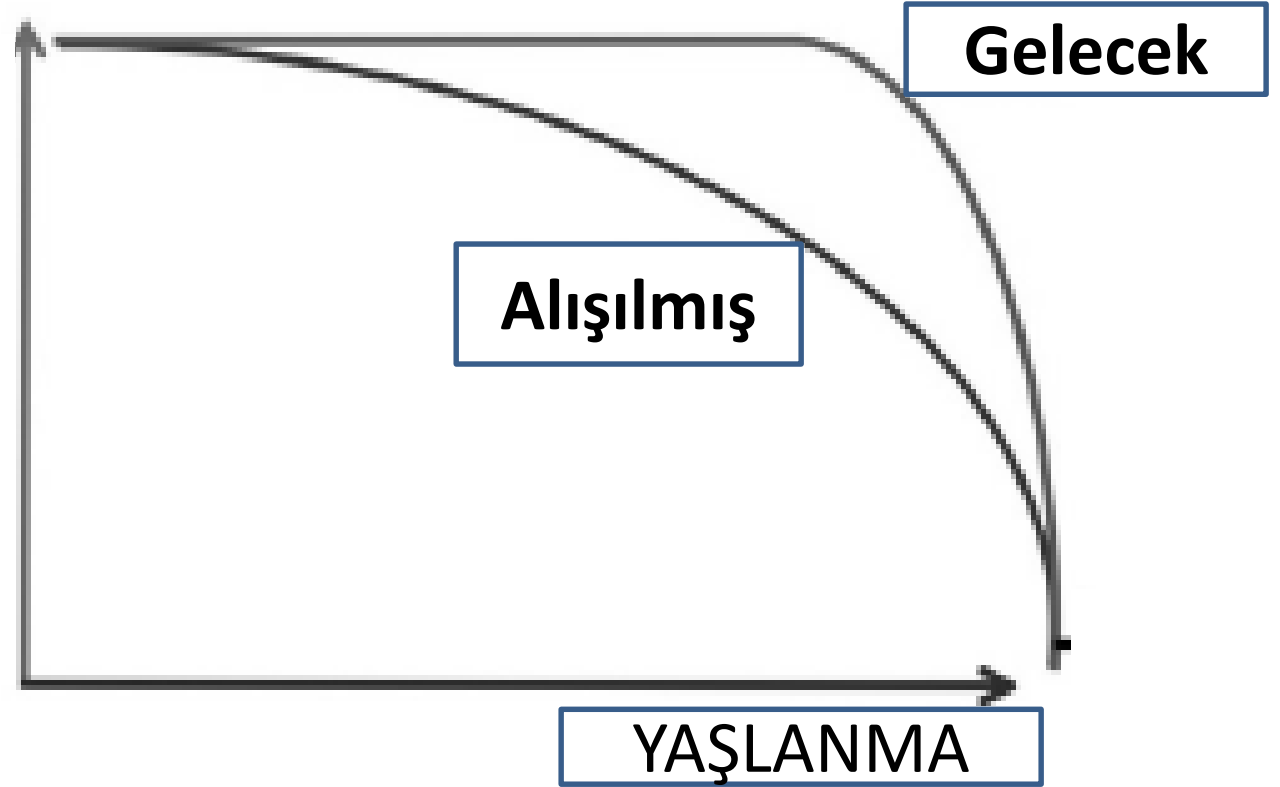
- Menopoz spesifik
- 8 Alan
- 51 alt başlık
- Likert tipi
- Sadece menopozal yakınmalara özgü
- Geçerlik...2018

Lund K et al, *Health and Quality of Life Outcomes* , 2018

Türkiye Ölçme Araçları Dizini (TOAD)

- <https://toad.edam.com.tr>

**Sağlıkla
ilişkili
YAŞAM
KALİTESİ**

Sonuç

- Menopozal Yaşam Kalitesini değerlendirmede ideal bir ölçek hala yok
- Araştırmalarda Genel ve spesifik ölçekleri birlikte kullanmak faydalı

Teşekkürler...